

Sygn. akt I ACa 235/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Nowicka de Poraj
Sędziowie:	SSA Maria Kus-Trybek (spr.) SSA Władysław Pawlak
Protokolant:	st. prot. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Grupy (...) S.A w W.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 8 listopada 2012 r. sygn. akt VII GC 137/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu – Sądowi Gospodarczego w Kielcach do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 235/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy – Sąd Gospodarczy w Kielcach zasądził od strony pozwanej (...) Sp. z o.o. w K. na rzecz strony powodowej Grupy (...) S.A. w W. kwotę 1.701.324 zł z odsetkami w wysokości 13 % w stosunku rocznym od dnia 13 października 2011r. i z każdorazowymi ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty oraz kwotę 99.486,10 zł tytułem kosztów procesu (pkt I) i oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II).

Za podstawę rozstrzygnięcia Sąd I instancji przyjął, że strona powodowa zakupiła blachę ocynkowaną zimnowalcowaną i gorącowalcowaną, na mocy dwóch zamówień, potwierdzonych przez stronę pozwaną. Producentem blachy była Huta (...) w Rosji. Odbiór przesyłek blachy dokonywany był przez spedytora w M. i Ż.. Strona powodowa odsprzedawała zakupioną blachę firmie (...) Sp. z o.o. S.K.A. w P. oraz innym kontrahentom.

Za dostawę blachy zrealizowaną według potwierdzenia zamówienia nr (...) strona pozwana obciążyła stronę powodową fakturami: nr (...) z dnia 4.04.2011 r. na kwotę 46.095,48 euro i nr (...) z dnia 29.04.2011 r. na kwotę 78.301,12 euro.

Natomiast za dostawę blachy zrealizowaną według potwierdzenia zamówienia nr (...) strona pozwana obciążyła stronę powodową następującymi fakturami: nr (...) z dnia 2.05.2011 r. na kwotę 32.604,66 euro, nr (...) z dnia 19.05.2011 r. na kwotę 42.709,17 euro, nr (...) z dnia 20.05.2011 r. na kwotę 245.831,12 euro, nr (...) z dnia 23.05.2011 r. na kwotę 345.659,83 euro.

W okresie od kwietnia do lipca 2011r kontrahenci strony powodowej reklamowali wady blachy polegające na odpadaniu cynku, popękaniu powłoki cynku oraz braku ocynku na brzegach kręgów, tj. (...) Sp. z o.o. S.K.A, (...) Sp. z o.o. Sp. k, O. s.r.o, (...) Hut- (...), Konsorcjum (...) S.A, PPHU (...)j, (...) -Hut Sp. z o.o. Wady te strona powodowa reklamowała stronie pozwanej w dniach : 29.04, 6.05, 22.06, 29.06, 21.07.2011r. W piśmie z dnia 6 lipca 2011r strona powodowa zażądała wymiany całej blachy dostarczonej według kontraktu nr 14951 oraz reklamowanej z kontraktu nr 14618, a w przypadku braku możliwości wymiany blachy na nową domagała się obniżenia ceny blachy do ceny złomu. Jednocześnie postawiła towar do dyspozycji strony pozwanej. W mailach z sierpnia 2011r strona powodowa proponowała obniżenie ceny reklamowanej blachy w ilości 91,13 ton z kontraktu nr (...) oraz w ilości 878,88 ton z kontraktu nr (...) do kwoty 300-320 euro za jedną tonę.

Stanowisko w przedmiocie sposobu załatwienia reklamacji strona pozwana uzależniała od załatwienia reklamacji przez producenta blachy, tj. Huty (...) i wyników raportu (...) Sp. z o.o.

Na zlecenie strony pozwanej (...) Sp. z o.o. w W. w dniach 20-21.07.2011r dokonano kontroli jakości blachy w firmie (...) w P. i (...) w W., pochodzącej z dostawy zrealizowanej, według potwierdzenia zamówienia pozwanego nr (...). Kontrolę partii blachy w kręgach oraz częściowo obrobionej w postaci taśm metalowych i profili przeprowadzono wyrywkowo.

W czasie oględzin blachy oraz analizy pobranych próbek pod kątem przyczepności warstwy cynku, poddając blachę próbie zginania, według normy PN-EN ISO 7438:2006, rzeczoznawcy stwierdzili widoczne defekty cynku (braki cynku, łuszczenie, odpadanie) oraz brak przyczepności cynku na przeważającej ilości badanych kręgów. (...) Sp. z o.o. w W. stwierdza, że z powodu powyższych wad ładunek nie może być przeznaczony do ogólnej produkcji i nie jest zgodny z wymogami kontraktowymi.

W sierpniu 2011r z udziałem m.in. R. C. (1), pracownika strony powodowej, który ustalał warunki dostaw oraz prezesów obu stron R. R. i B. P. prowadzone były rozmowy dotyczące sposobu załatwienia reklamacji. Strona powodowa zaproponowała stronie pozwanej przecenę blachy o 50 %, do ceny złomu lub zwrot towaru do producenta.

W dniu 22 sierpnia 2011r strona pozwana przesłała stronie powodowej mailem projekt porozumienia. Treść projektu porozumienia zawiera zgodne oświadczenia stron o uznaniu blachy overrolling jako nie nadającej się do ogólnego przeznaczenia w ilości 91,13 ton z potwierdzenia zamówienia nr (...) oraz w ilości 878,86 ton z potwierdzenia zamówienia nr (...). Na blachę miał być udzielony rabat cenowy do poziomu 330 euro za jedną tonę i miała być dokonana przez stronę pozwaną korekta faktur o nr : (...).

W dniu 26 sierpnia 2011r strona powodowa wezwała stronę pozwaną do obniżenia ceny całej reklamowanej partii towaru z obu zamówień w ilości 969,99 ton, do kwoty 276.447,15 euro.

Strona powodowa wezwała stronę pozwaną do zapłaty kwoty 1.701.324,23 zł, przyjmując cenę 225,74 euro za tonę, a po przeliczeniu na złote 1.000 zł za tonę.

Na podstawie opinii biegłego sądowego R. W. z zakresu materiałoznawstwa oraz raportu z kontroli przeprowadzonej przez (...) Spółka z o.o. w W. w lipcu 2011r - Sąd Okręgowy ustalił, że reklamowane wady blachy dotyczyły warstwy

cynku pokrywającej blachy. Materiał rdzenia stalowego blachy nie miał wad pochodzenia hutniczego. Blachy poddane badaniom składu chemicznego stali z gatunku były zgodne z normami rosyjskimi.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy przyjął, że wadliwa blacha przedstawia wartość złomu, bowiem nie nadaje się do produkcji. Stronie powodowej przysługuje na podstawie art. 560 § 1 i § 3 kc w związku z art. 566 § 1 kc roszczenie o obniżenie ceny z powodu wady rzeczy sprzedanej w takim stosunku w jakim wartość rzeczy wolnej od wad pozostaje do jej wartości obliczonej z uwzględnieniem wad. W badanych blachach grubość powłoki cynku była w dolnej granicy normy i poniżej tej granicy oraz poniżej grubości cynku określonej przez powoda w zamówieniu z dnia 1 kwietnia 2011r. Z opinii biegłego wynika, że wadliwa blacha przedstawia wartość złomu, gdyż nie nadaje się do produkcji. Wyliczenia wartości złomu do kwoty 1.000 zł za jedną tonę (225,74 euro) strona pozwana nie kwestionowała przed procesem, ani w czasie jego trwania. Odsetki za opóźnienie w zapłacie Sąd Okręgowy zasądził od upływu 7-miodniowego terminu zapłaty, wynikającego z wezwania do zapłaty z dnia 5 października 2011r.

Od powyższego wyroku apelację złożyła strona pozwana, wnosząc o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę wyroku w pkt I przez oddalenie powództwa w całości, za przyznaniem kosztów postępowania, według norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi strona pozwana zarzuciła nierozpoznanie istoty sprawy oraz naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy, a to : art. 316 § 1 kpc, art. 233 § 1 kpc, art. 227 kpc w związku z art. 232 kpc, art. 236 kpc w związku z art. 278 § 1 kpc, art. 227 kpc w związku z art. 230 kpc, art. 328 § 2 kpc, a także naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 6 kc, art. 65 § 1 i § 2 kc w związku z art. 66 § 1 kc, art. 68¹ § 1 kc, art. 60 kc, art. 556 § 1 kc, art. 558 § 1 kc w związku z art. 65 § 1 i § 2 kc, art. 560 § 1 kc w związku z art. 3 § 1 kc, art. 357 kc, art. 481 § 1 i § 2kc.

Nadto strona apelująca wniosła o dopuszczenie nowych dowodów w postępowaniu apelacyjnym, na podstawie art. 381 kpc, a to : ofert składanych pozwanej spółce przez Hutę (...), w związku ze zgłoszonym przez stronę pozwaną zapotrzebowaniem na blachy stalowe spowodowane zamówieniami strony powodowej, certyfikatów dotyczących blachy będącej przedmiotem spornych dostaw i dokumentu obrazującego wahania cen blachy zimno-walcowanej.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wnosila o oddalenie apelacji, za przyznaniem jej kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja jest uzasadniona, aczkolwiek nie wszystkie zarzuty podniesione w niej zasługują na uwzględnienie.

Usprawiedliwiony jest zarzut nierozpoznania istoty sprawy. Zgodzić się należy z wywodami apelacji, że Sąd I instancji niewyjaśnił treści łączących strony stosunków zobowiązaniowych. Błędnie przyjął, iż strona pozwana nie kwestionowała wyliczenia wartości złomu do kwoty 1.000 zł za jedną tonę (225,74 euro) przed procesem, ani w toku postępowania. Uchybienie Sądu I instancji stanowi również oddalenie wniosków dowodowych strony pozwanej zgłoszonych w odpowiedzi na pozew, a w szczególności wniosku o przeprowadzenie dowodu z dokumentacji handlowej dotyczącej sprzedaży blachy stronie powodowej oraz jej kontrahentom i z opinii biegłego na okoliczność jaki rodzaj i gatunek towaru został dostarczony stronie powodowej.

Strona powodowa dochodzi roszczenia z tytułu rękojmi polegającego na żądaniu obniżenia ceny reklamowanych „partii” blachy ocynkowanej, powołując się na przepis art. 560 § 1 oraz § 3 kc..

W treści pozwu strona powodowa wskazała, że zakupioną u strony pozwanej blachę odsprzedała swoim kontrahentom (finalnym odbiorcom), którzy ujawnili ukryte wady blachy. Wady polegały na rozwarstwieniu powłoki cynku oraz braku ocynku na niektórych kręgach. Zakupiona blacha nie nadaje się do produkcji i stanowi wartość złomu.

Z niekwestionowanych przez strony ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że zamówiona przez stronę powodową blacha ocynkowana dostarczana była przez stronę pozwaną, za pośrednictwem przewoźnika kolejowego. Odbioru przesyłek blachy dokonywali spedytorzy z M. i z Ż..

Z twierdzeń samego pozwu wynika, że reklamacje jakościowe zgłoszone stronie pozwanej dotyczyły poszczególnych „partii dostarczonego towaru, w miarę napływania odpowiednich reklamacji od kontrahentów powódki, którym wadliwy towar został uprzednio sprzedany do wykorzystania w produkcji przemysłowej”.

Odbiorcy finalni reklamowali stronie powodowej wady polegające na odpadaniu cynku, popękaniu powłoki cynku, braku ocynku w okresie od kwietnia do lipca 2011r.

Sprzedawca przeciwko któremu kupujący dochodzi swych roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne lub prawne przedmiotu sprzedaży może ze swej strony realizować w drodze regresu swoje uprawnienie w stosunku do swojego sprzedawcy, a ten z kolei do swojego dostawcy.

Uprawnienie z tytułu rękojmi dotyczące obniżenia ceny za towar dostarczany partiami odnosi się do ceny rzeczywiście zapłaconej.

Skuteczność dochodzenia roszczenia z tytułu rękojmi o obniżenie ceny zależy od dochowania przez kupującego aktów staranności, przewidzianych w art. 563 kc i art. 568kc. W stosunkach obustronnie profesjonalnych na kupującym spoczywa obowiązek zbadania towaru w czasie i w sposób przyjęty przy towarach tego rodzaju oraz niezwłocznego zawiadomienia sprzedawcy o dostarczonej wadzie, a w przypadku gdy wada wyszła na jaw dopiero później, jeżeli nie zawiadomił sprzedawcy niezwłocznie po jej wykryciu (art. 563 § 2kc).

Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok, uwzględniający roszczenie o obniżenie ceny z powodu wady fizycznej blachy przyjął, iż strony łączyły dwie umowy sprzedaży zawarte w trybie pisemnego potwierdzenia przyjęcia zamówienia. Cena zakupionego towaru na podstawie dwóch kontraktów oraz cena złomu blachy stanowi podstawę obniżenia ceny blachy w ramach rękojmi za wady.

Powyzsza ocena prawna materiału dowodowego nie zasługuje na aprobatę z następujących przyczyn.

Po pierwsze ustalenie Sądu I instancji, iż obniżenie ceny blachy dotyczy dwóch umów sprzedaży zawartych w trybie ofertowym nie znajduje potwierdzenia w materiale dowodowym. W aktach sprawy brak jest zamówienia z lutego 2011r, na które powołuje się potwierdzenie zamówienia nr (...), zalegające w aktach sprawy na karcie 13. Natomiast zamówienie strony powodowej z dnia 1 kwietnia 2011r – dotyczące zamówienia blachy ocynkowanej o różnej specyfikacji – nie jest podpisane przez jej przedstawiciela (k. 14 – 18 akt sprawy) nie stanowi zatem oferty w rozumieniu art. 66 kc.

Po drugie treść potwierdzenia zamówienia nr (...) - niepotwierdzonego za zgodność z oryginałem (k. 20 akt sprawy) - odbiega od dokumentu zamówienia.

W świetle powyższego brak jest podstaw do przyjęcia, że wskazane powyżej dokumenty kreują umowne stosunki sprzedaży towaru. W konsekwencji czego uzasadniony jest zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego : art. 60 kc, art. 65 § 2 kc, art. 66 § 1 kc i art. 68¹ § 1 kc.

Usprawiedliwiony jest też zarzut naruszenia przepisu art. 560 § 1 zd. 1 w związku z § 3 kc. Dla obniżenia ceny, o której mowa w art. 560 § 3 kc bierze się pod uwagę wartość obiektywną rzeczy niewadliwej i rzeczy wadliwej. Stosunek tych dwóch wartości daje procent, o jaki należy obniżyć cenę rzeczywiście zapłaconą.

Żądanie pozwu dotyczy obniżenia zapłaconej ceny za blachę opisaną w sześciu fakturach dołączonych do pozwu, a to : nr (...)

Z prawidłowych ustaleń Sądu I instancji wynika, że strona pozwana dostarczała stronie powodowej blachę opisaną w fakturach, za pośrednictwem przewoźnika kolejowego. Przesyłki blachy odbierane były przez stronę powodową wraz z fakturami określającymi rodzaj blachy, ilość i cenę. Towar odebrany przez stronę powodową został przeznaczony do użycia w swojej działalności gospodarczej.

Z niekwestionowanych zeznań świadka R. C. (2), przedstawiciela handlowego strony powodowej w zakresie zakupu wyrobów hutniczych (k. 269 – 275 akt sprawy) oraz świadka I. L. (1), przedstawiciela handlowego strony pozwanej wynika, że warunki sprzedaży blachy strony uzgadniały w formie ustnej. Świadek R. C. zeznał, że „pozytywna decyzja była w formie ustnej, a potem konstruowaliśmy zamówienie pisemnie. Wynikało to z ogólnie przyjętych zasad handlowych oraz tego, że wg posiadanej wiedzy firma (...) nie była jedynym dysponentem tego materiału na terenie Polski”. Świadek zaś I. L. zeznała, że „wiele rzeczy załatwiano ustnie przez telefon. Podstawowym dokumentem była nasza oferta. Czasem negocjowaliśmy cenę, czasem była ona wystarczająca”. W trakcie współpracy nasze dokumenty przybierały formę skróconą.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wskazane wyżej zachowanie daje podstawę do przyjęcia, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia umów sprzedaży przez czynności konkludentne, w trybie oferty wyrażonej dostarczeniem towaru przez sprzedawcę wraz z fakturą i przyjęcie towaru przez kupującego, a następnie przeznaczenie go do dalszego obrotu.

Treść łączących strony stosunków zobowiązaniowych ma doniosłe znaczenie w sprawie. Zaniechanie ich zbadania przez Sąd I instancji czyni zasadnym zarzut nierozpoznania istoty sprawy.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przepisu art. 556§ 1 kc należy wskazać, że przy ocenie wady fizycznej kryterium funkcjonalne, obejmujące użyteczność rzeczy i jej przeznaczenie zgodne z celem umowy sprzedaży, powinno być stosowane przed kryterium normatywno-technicznym. Wartość rzeczy i jej użyteczność zależą od spełnienia wymagań normalnego użytku, chyba że inaczej postanowiono w umowie. W warunkach masowej produkcji normalny użytek należy oceniać z punktu widzenia celu umowy i przeznaczenia rzeczy. Kryterium funkcjonalne, obejmujące przeznaczenie rzeczy i jej użyteczność wysuwa się na plan pierwszy przed kryterium normatywno-technicznym. Zgodność z normą techniczną nie wyłącza skuteczności zarzutu istnienia wady fizycznej rzeczy.

Atesty jakości, certyfikaty i sformalizowane dokumenty handlowe w orzecznictwie i doktrynie traktowane są jako zapewnienie, że produkt ma określone właściwości.

Rozpoznanie sprawy wymaga jednoznacznego ustalenia treści łączących strony stosunków zobowiązaniowych a w szczególności jakiego rodzaju towar był przedmiotem sprzedaży opisany w fakturach dołączonych do pozwu, za który strona powodowa żąda obniżenia zapłaconej ceny w ramach rękojmi, jakiej jakości został dostarczony stronie powodowej towar opisany w fakturach.

Z materiału dowodowego sprawy wynika, że przedmiotem kontroli jakościowej (...) Sp. z o.o. w W. (k. 122-131 akt sprawy) oraz badania biegłego sądowego dr hab. inż. R. W. z zakresu materiałoznawstwa była blacha odsprzedana przez stronę powodową znajdująca się w firmie (...) Sp. z o.o. w P. oraz z firmie (...) w W.. Zachodzi zatem konieczność jednoznacznego ustalenia czy reklamacje odbiorów finalnych dotyczyły tej samej blachy, za którą strona powodowa żąda obniżenia ceny określonej w fakturach dołączonych do pozwu. W przypadku dostarczenia stronie powodowej wadliwego towaru przez stronę pozwaną ustalenia wymaga okoliczność czy wadami fizycznymi dotknięte były całe przesyłki, czy tylko poszczególne partie towarów. W zależności od poczynionych ustaleń Sąd Okręgowy dokona oceny zasadności żądania strony powodowej dotyczącego obniżenia ceny zapłaconej na podstawie faktur załączonych do pozwu.

Mając na względzie powyższe Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, na podstawie art. 386 § 4 kpc.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w myśl art. 108 § 2kpc.